

Pojedynki na słowa i dyskusja o dyskusji

Bibliografia:

- Źródło: *Krótki kodeks uczestnika dyskusji*, [w:] *Polszczyzna na co dzień*, red. Mirosław Bańko, Warszawa 2006, s. 167.

Pojedynki na słowa i dyskusja o dyskusji

Debata

Źródło: Pixabay, grafika komputerowa, domena publiczna.

Jak trudno jest na świecie znaleźć dwie osoby o identycznym wyglądzie, tak też niemal niemożliwe jest, by ludzie mieli dokładnie takie same poglądy na wszystkie sprawy. Mimo że tak bardzo różnimy się między sobą, możemy znaleźć wzajemne porozumienie. Z tej walki na słowa wszyscy mogą wyjść zwycięsko.

Już wiesz

1) Określ, w jakich sytuacjach użyjesz metafor: 'pojedynek na słowa', 'walka na słowa', 'słowna batalia', 'toczyć wojnę słowną', 'atakować słowami'.

2) Korzystając z dostępnych ci źródeł drukowanych lub internetowych, zgromadź jak najwięcej wyrazów tworzących wspólną rodzinę ze słowem **polemika**.

Sztuka dyskutowania

Umiejętność dyskutowania jest niezwykle potrzebna w różnych dziedzinach życia. Przydaje się wówczas, gdy bronimy swojego zdania, wyrażamy poglądy odmienne od stanowiska naszych przeciwników, chcemy przekonać kogoś do określonych postaw lub zachowań, pragniemy znaleźć kompromis w jakiejś spornej sprawie. Sztuka dyskutowania wiąże się z kulturą osobistą wobec rozmówców, umiejętnością dobierania i prezentowania argumentów (dowodów), a także przedstawiania własnych sądów. Uczestnik dyskusji powinien umieć bronić swoich racji i jednocześnie szanować przeciwników. Ważne jest, by potrafić ich argumentom nie tylko szybko przeciwstawić własne, lecz by miały one moc przekonywania.

” Mirosław Bańko

Krótki kodeks uczestnika dyskusji

1. Pamiętaj zawsze o grzeczności i szacunku dla swoich rozmówców. Wysłuchaj ich racji, nie przerywaj im i zachowaj kolejność wypowiedziania się.
2. Trzymaj się tematu, który jest przedmiotem dyskusji.
3. Nie bądź gołosłowny, uzasadniaj każdą sformułowaną przez siebie tezę. Przytocz odpowiednie argumenty, które powinny być przekonujące.
4. Dbaj o poprawność swoich wypowiedzi i o właściwy dobór środków językowych (np. w oficjalnej dyskusji unikaj wyrazów i wyrażeń potocznych, posługuj się polszczyzną ogólną).
5. Wyrażaj się jasno, zwięźle i w sposób uporządkowany. Unikaj gadulstwa, rozwlekłości, chaotyczności wypowiedzi.

6. Staraj się przekonać drugich, gdyż istotą dyskusji jest spór, przekonywanie do głoszonych przez siebie racji. Jeśli Ci się to nie powiedzie, uszanuj opinię innych.
7. Wypowiadając swoją opinię, nie skupiaj się tylko na sądach negatywnych. Pamiętaj, że prawdziwa krytyka polega na wskazaniu zarówno tego, co złe, jak i tego, co dobre.

Źródło: Krótki kodeks uczestnika dyskusji, [w:] Polszczyzna na co dzień, red. Mirosław Bańko, Warszawa 2006, s. 167.

Gdy chcemy zaprezentować własne zdanie, możemy poprzedzić je następującymi wyrażeniami: 'sądzę, że...', 'uważam, że...', 'w moim przekonaniu', 'w mojej opinii', 'według mnie'. Opinie polemiczne zawsze sygnalizujemy w sposób kulturalny i nieobrażający naszego rozmówcy. Warto wtedy użyć takich sformułowań, jak: 'Nie mogę zgodzić się z opinią przedmówcy, ponieważ...'; 'Szanuję zdanie X-a, ale...'; 'W omawianej sprawie mam inne zdanie, a mianowicie...'; 'Okoliczności zmuszają mnie do polemiki ze zdaniem mojego przedmówcy'. Niedopuszczalne w kulturalnej rozmowie są sformułowania typu: 'Opowiadasz bzdury'; 'To kompletne banialuki. Chyba jesteś niedouczoney'.

Zadaniowo

Ćwiczenie 1

Na podstawie poniższej ilustracji podaj nazwę wydarzenia z 1989 roku, które odbyło się w ukazanym na niej miejscu z udziałem przedstawicieli władzy i opozycji, dążących do zawarcia kompromisu w bardzo ważnej dla całego społeczeństwa polskiego sprawie.

Okrągły Stół (Warszawa, Pałac Prezydencki)

Źródło: Adrian Grycuk, fotografia barwna, licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Połącz wyrazy oznaczające różne rodzaje dyskusji z właściwą definicją.

Pertraktacje

Dyskusja, w której uczestnicy wypowiadają dłuższe monologi na ważne tematy.

Forum

Dyskusja, której celem jest osiągnięcie kompromisu.

Debata

Dyskusja z udziałem autorytetów i publiczności.

Panel dyskusyjny

Dyskusja, w której biorą udział dwa zespoły – eksperci z określonej dziedziny i słuchacze, którzy po wysłuchaniu specjalistów sami mogą zadawać pytania i przedstawiać własne uwagi.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Znajdź ukryte wśród liter synonimy słowa 'dyskusja'.

T	S	R	U	K	S	Y	D	W	T	M	D
F	P	E	A	I	I	A	T	I	T	Y	Z
K	F	R	D	A	E	H	O	W	S	H	A
Z	K	L	H	R	A	E	E	P	Z	F	A
E	W	Z	U	A	A	M	U	W	T	P	T
D	A	F	G	P	K	T	U	A	U	H	A
Z	L	O	P	O	A	T	I	U	E	H	B
L	P	D	E	R	L	R	U	K	E	L	E
E	D	M	I	Z	F	A	A	U	A	Z	D
H	K	O	A	T	L	K	I	P	L	F	M
H	T	L	I	E	A	T	L	D	Z	W	D
M	W	K	U	F	F	F	L	I	I	W	U

☐ DYSPUTA ☐ DYSKURS ☐ DIALOG ☐ DEBATA

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Podaj pięć synonimów do słowa 'rozmówca'. Możesz skorzystać ze słownika synonimów.

Ćwiczenie 5

Określ pozytywne i negatywne cechy charakteryzujące rozmówców.

Pozytywne

Negatywne

krewni

nieustępliwi

zacieńczewieni

wspaniali

błyskotliwi

niecierpliwi

doskonali

biegli

impulsywni

najzgorzalsi

subtelni

zaciekli

aktywni

nerwowi

wzburzeni

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Sformułuj wypowiedzi przeczące niżej przedstawionym poglądom i je uzasadnij.

- a) Wakacje powinny trwać nie dłużej niż 4 tygodnie.
- b) Klasy jeszcze nigdy nikomu nie zaszkodziły.
- c) Nastolatkom powinno się zabronić dostępu do internetu.
- d) Dorośli mają prawo czytać pamiętniki swoich dzieci bez ich pozwolenia.

Polecenie 1

Przeprowadź w klasie dyskusję na następujący temat: 'Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni'.

Ćwiczenie 7

Zgromadź jak najwięcej wyrażen służących kulturalnemu i grzecznemu zasygnalizowaniu opinii przeciwnej zdaniu rozmówcy. Twoją listę mogą rozpoczynać sformułowania wymienione w wykładzie na początku lekcji.